

Gócze István[✦] – Krajnc Zoltán[✦] – Padányi József[✦]

A Hadtudományi Lexikon új kötetéről

DOI 10.17047/HADTUD.2020.30.1.148

A Hadtudományi lexikon Új kötete a Magyar Hadtudományi Társaság gondozásában 1995-ben két kötetben megjelent Hadtudományi Lexikon örököséként, a hadtudomány korszerű ismereteinek lexikon jellegű összefoglalása céljából készült, a Magyar Tudományos Akadémia Hadtudományi Bizottsága, a Magyar Hadtudományi Társaság, a Honvéd Vezérkar Tudományos Kutatóhelye, valamint a Nemzeti Közszerződési Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar több mint 80 munkatársának összefogásával. A kötet alfabetikus sorrendben mintegy 4000 szócikket tartalmaz, a gondos előtanulmányok és műhelymunka nyomán kialakított 11 tematikus egységben.

KULCSSZAVAK: hadtudomány, katonai műszaki tudományok szakterületei, lexicográfia

The New Edition of the Military Science Lexicon

The New Edition of the Military Science Lexicon was created by the Hungarian Military Science Society as a follow up on the 2 volumes of the Military Science Lexicon published in 1995. This new edition was created as a comprehensive summary of modern military science known-how. The Committee on Military Science of the Hungarian Academy of Sciences, the Hungarian Military Science Society, the HDF General Staff Scientific Research Centre, and in an integrator role, more than 80 colleagues of the Faculty of Military Sciences and Officer Training at the National University of Public Service all contributed to the new edition. The volume contains around 4000 entries in alphabetic order, in 11, thoroughly thought-out and selected thematic sections.

KEYWORDS: *military science, military engineering discipline, lexicography*

✦ E-mail: drgi1963@gmail.com; ORCID: 0000-0002-6066X

✦ Nemzeti Közszerződési Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar –
National University of Public Service, Faculty of Military Science and Officer Training;
e-mail: krajnc.zoltan@uni-nke.hu; ORCID: 0000-0002-5873-3552

✦ Nemzeti Közszerződési Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar –
National University of Public Service, Faculty of Military Science and Officer Training;
e-mail: padanyi.jozsef@uni-nke.hu; ORCID: 0000-0001-6665-8444

Bevezetés

A cikk szerzőitől nem várható el egy teljesen objektív, könyvismertető a Hadtudományi lexikon új kötetéről,¹ hiszen részesei voltunk a kötet megalkotásának, szócikk íróként, szerkesztőként és szakmai vezetőként, szervezőként egyaránt.

Ennek ellenére megkíséreljük elfogultságtól mentesen bemutatni, hogy miként sikerült megalkotni az új kötetet, melyek voltak a főbb motívumok és módszerek a struktúra kialakításában és a szócikkek arányainak és tartalmának meghatározásában.

Az új kötet elődjének tekintett, a hadtudomány egészét átfogó *Hadtudományi Lexikon* a maga két, igényesen nyomtatott kötetével, közel 1600 oldalon, összesen mintegy 4000 szócikkben dolgozta fel a korszak releváns hadtudományi ismeretanyagát.²

A Hadtudományi Lexikon megjelenése óta már több mint húsz év telt el, amely idő alatt globális politikai, geostratégiai átrendeződések zajlottak le, továbbá óriási haditechnikai fejlődés ment végbe a világban, beleértve hazánkat is. Tagjai lettünk a NATO-nak és az Európai Uniónak, ami alapjaiban változtatta meg a hadviseléssel kapcsolatos gondolkodásmódunkat és az ezzel kapcsolatos hivatalos dokumentumainkat egyaránt. Ezek a jelentős változások motiválták a Magyar Tudományos Akadémia Hadtudományi Bizottságát, a Magyar Hadtudományi Társaságot, a Honvéd Vezérkar Tudományos Kutatóhelyét, valamint integráló szerepkörben a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karát, hogy folytatódjék a hadtudomány korszerű ismereteinek lexikon jellegű integrálása.

A folytonosság iránti igényt azzal is demonstráltuk, hogy az új kötet megalkotásában, tiszteletbeli elnökként, részt vettek a korábbi lexikon szerkesztésében vezető szerepet játszó kollégák is, akik a projekt során végig megosztották velünk értékes tapasztalataikat, és segítették az egyes szerzők és a Szerkesztőbizottság munkáját egyaránt.

A fejlesztő- és kutatómunka kereteit a Nemzeti Közszolgálati Egyetem KÖFOP–2.1.2– VEKOP–15–2016–00001 jelű „A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés” című projektje biztosította, amelyben több mint 80 fő vett részt szerzőként, szerkesztőként és adminisztratív segítőként.

A szerkesztőbizottság krédója az volt, hogy a megalkotandó *Hadtudományi lexikon új kötete* a régi, 1995-ös kiadvány örököse kíván lenni, elismerve az elődök nagyszerű munkáját, mindazonáltal tanúbizonyságát adva annak, hogy a korábbi lexikon tartalmi részeinek jelentős hányada ma is valós értéket képvisel, továbbá az újonnan ki-, illetve átdolgozandó szócikkekkkel együtt a jelenkor hadtudomány iránt érdeklődő emberének is kapaszkodót jelent majd.

A szerkesztőbizottság mindig is fontosnak tartotta leszögezni, és hangsúlyozni, hogy a *Hadtudományi lexikon új kötete* nemcsak a korábbi lexikon köteteivel alkot egységet, hanem egy sor, korábban publikált, illetve megalkotott kiadvánnyal, adatbázissal, köztük a *Katonai Terminológiai Értelmező Szótárral* (Zrínyi Kiadó, 2015), a *Katonai*

1 Hadtudományi lexikon Új kötet. Főszerkesztő: Krajnc Zoltán. Szerkesztők: Forgács Balázs, Gőcze István, Szabó Miklós, Szabó József. Szakmai vezető: Padányi József. Budapest, Dialóg Campus, 2019.

2 Hadtudományi Lexikon. A–Zs. Szerk. Szabó József. I–II. Budapest, Magyar Hadtudományi Társaság, 1995.

Lexikonnal (Zrínyi Kiadó, 1985) és a Magyar Honvédség Terminológiai Adatbázisával. E művek eltérő közelítéssel, illetve tartalommal tárgyalják az egyes hadtudományi, katonai fogalmakat, és egymást kiegészítve adnak teljesebb képet az érdeklődők és a kutatók számára egyaránt.

A Hadtudományi lexikon új kötet kidolgozásának módszere, a szócikkek meghatározásának rendje

A tudományos kutatás minden esetben a már meglévő eredményeket felhasználva folyik. Ezek az eredmények az elméleti-logikai módszereket alkalmazó tudományágak esetében főként a különböző tudományos publikációkban manifesztálódtak, manifesztálódnak. Nem volt ez másként az új kötet alapkövetelményeinek meghatározása során. Fontos szempont volt, hogy az elkészülő kötet folytassa a már meglévő – és ebből adódóan a tervezési és kutatási fázis alapjául szolgáló – Hadtudományi Lexikon („rég lexikon”) formai, valamint tartalmi „vonásait”. Mindezeket kiindulási alapul véve, a következő fundamentális paramétereket fektettük le. A „rég lexikon” alapján *hozzávetőlegesen* ezer oldallal, továbbá négyezer címszóval kezdtük meg a számvetéseket. Ehhez még figyelembe kellett vennünk, hogy az új kötet B5-ös méretű lesz, 10 pontos betűnagysággal. Mindezeket mérlegelve, az alábbi számvetések eredményeként a következő méreteket és mennyiségeket kaptuk:

a) *A teljes lexikon terjedelmének megállapítása a „rég lexikon” paraméterei alapján:*

- lapméret: 166 × 237 (mm);
- szedéstükör: 130 × 193 (mm);
- egy oldalon két hasáb;
- hasábonként egy sorban 46 karakter azaz normál n (n);
- két hasáb összesen: 92 n és a hasábok közötti körülbelül 4 n;
- egy sorban összesen 96 n;
- egy oldalon 60 sor;
- egy hasáb: 2760 n;
- egy oldalon összesen: 2 × 2760 n = 5520 n;
- ezer oldalon 5 520 000 n;
- ezer oldal: 138 ív;
- egy ív: 40 000 n + 5520 n = ~ 7,3 oldal;
- 138 ív: 1007 oldal.

Egy szócikk terjedelmi adatainak megállapítása a „rég lexikon” paraméterei alapján:

- egy szócikk (szc.): 5 520 000 n + 4000 szc. = 1380 n;
- egy szócikk hány sor: 1380 n + 96 n = 14,4 ~ 15 sor;
- egy szócikk terjedelme (kéthasábos oldal esetén): 14,4 (~ 15) sor.

A továbbiakban nagyon fontos feladatunk volt a hadtudomány, illetve a katonai műszaki tudományok kutatási spektrumának megfelelő tudományági főcsoportok, illetve ezen belül a különböző tudományszakterületek meghatározása.

Ez azért sem jelentett egyszerű problémát, mert a tudományok rendszertani csoportosítása napjainkban nagyon nehéz feladatot jelent, főként az interdiszciplináris, továbbá interdependens területek esetében.

Amennyiben csak az új kötetben kidolgozandó hadtudományi és katonai műszaki tudományi címszavak, illetve szócikkeket vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy csak e két diszciplína esetében is több tudományrendszertani besorolás, továbbá felosztás létezik. Elég csak megemlíteni a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) tudományági nomenklatúráját, de csoportosításokat tartalmazó külföldi rendszerek is léteznek, úgy mint az UNESCO *A tudomány és a technológia területeinek javasolt nemzetközi szabvány nomenklatúrája* című okmánya, vagy a az OEC³ klasszifikációs kiadványa: a *Frascati Kézikönyv*.⁴ Ezek viszont mind-mind más aspektusból vizsgálják a tudományokat.

Ezek alapján – az új lexikon követelményeinek megfelelően – kellett értékelnünk a különböző ismeretrendszereket. Arra a következtetésre jutottunk, hogy esetünkben a tudomány tárgyát kell szisztematikusan vizsgálnunk, azaz a tudomány tárgya szerinti osztályozást célszerű alkalmaznunk. Mindez alatt azt kell érteni, hogy az adott diszciplína a való világ mely objektumát, területét, továbbá a megismerendő célobjektumok, illetve tárgyak mely objektív tulajdonságainak feltárását célozza meg kutatja, röviden: mit kutat.

A lexikon főcsoportjainak megállapítása érdekében egy analizáláson, szintetizáláson, továbbá összehasonlításra alapuló tudományos elemzést végeztünk el. Ennek során tudományrendszertani aspektusból megvizsgáltuk – elemeztük, értékeltük és következtetéseket vontunk le – az MTA Hadtudományi Bizottsága (HTB), a Magyar Hadtudományi Társaság (MHHT), a Nemzeti Közszolgálati Egyetem oktatási és tudományos tevékenységét, valamint Gőcze és Munk szerzőpáros e témában, a *Hadtudomány* folyóiratban publikált tanulmányait.⁵

A tudományos kutatás fent említett módszerei alapján a következő főcsoportokat határoztuk meg, és azon belül alábbi szakterületekre tettünk javaslatot.

A hadtudomány és a katonai műszaki tudományok szakterületeinek (szócikk-rendszerének) egyfajta változata

1. Hadtudomány elmélete

- hadtudomány kialakulása, fejlődése, jövőjével kapcsolatos kérdések
- hadtudomány tárgya, feladata, módszerei, fogalmi (terminológiai) rendszere
- hadtudomány tudomány-rendszertani helye, kapcsolatrendszere
- hadtudomány struktúrája, kutatási szakterületei

3 Organisation for Economic Cooperation and Development – Gazdasági Együttműködés és Fejlesztés Szervezete.

4 A *Frascati Kézikönyvet* – hivatalosan „Javaslat a kutatás és kísérleti fejlesztés felméréseinek egységes gyakorlatára” – a Gazdasági Együttműködés és Fejlesztés Szervezete három ad-hoc szakértői bizottsága készítette, illetve a szervezet adta ki; a tagországok kutatásra és fejlesztésre (K+F) vonatkozó nemzeti adatait tartalmazza. Ezt a kiadványt a bizottság időszakonként felülvizsgálja és frissíti.

5 Munk Sándor: Hadtudományi kutatók és kutatási területeik. 1. rész: A hadtudomány részterületeinek empirikus vizsgálata. *Hadtudomány*, 2015/1–2. pp. 4–16.;

Gőcze István: A hadtudomány részterületeinek empirikus vizsgálata. 2. rész: A mértékadó hadtudományi folyóiratok elemzése és értékelése. *Hadtudomány*, 2015/3–4. pp. 21–35.;

Gőcze István: A hadtudomány részterületeinek empirikus vizsgálata. 3. rész: A hadtudományi (tudományos) szervezetek elemzése és értékelése. *Hadtudomány*, 2017/1–2. pp. 3–31.

2. Katonai biztonság
 - a biztonság katonai dimenziója, biztonsági kihívások katonai vetülete
 - nemzetközi politikai-katonai szervezetek
 - nemzetközi válságkezelés
 - nemzetbiztonsági szaktevékenység
 - katonai és polgári hírszerzés, elhárítás
 - nemzetbiztonsági módszerek, eljárások technikai biztosítása
 - nemzetbiztonsági műveletek jogi szabályozása
 - katonai környezetbiztonság
 - katonai ökológia
3. Hadművészet
 - hadászat/katonai stratégia
 - hadművelet
 - harcászat
 - katonai vezetés
4. A hadtudomány műveleti szakterületei (katonai műveletek)
 - fegyveres küzdelem
 - haderőnemek műveletei
 - szárazföldi
 - légi
 - haditengerészet
 - (összhaderőnem)
 - tengerészgyalogság (USA)
 - parti őrség (USA)
 - csendőrség (Franciaország)
 - tüzérség (Kína)
 - fegyvernemek műveletei
 - gépesített lövész
 - harckocsizó
 - tüzér
 - bombázórepülő, felderítő-repülő, vadászrepülő, szállítórepülő, helikopterek
 - tengeralattjárók, repülőgép-hordozók, cirkálók stb.
 - hadászati rakéta (Oroszország)
 - légi-kozmosz védelmi (Oroszország)
 - légideszant (Oroszország)
5. A hadtudomány műveleti támogató területei
 - tüzér
 - műszaki (katonai műszaki építés)
 - felderítés – csapatfelderítés
 - híradó – informatika (védelmi elektronika, informatika és kommunikáció)
 - légvédelem – repülő légi
 - információs műveletek
 - kiberműveletek
 - számítógép-hálózati műveletek

- elektronikai hadviselés
 - PSYOPS
 - műveleti biztonság
 - katonai megtévesztés
 - CIMIC
 - ABV
 - különleges rendeltetésű csapatok műveletei
6. A hadtudomány műveleti kiszolgáló támogató területei
- haditechnika
 - védelemgazdaság – védelmi (katonai) logisztika
 - az ország védelmi felkészítése
 - gazdasági és védelmi potenciál
 - katonai javítási, raktározási kapacitások
 - hadiipar – gyártás és kereskedelem
 - katonai közlekedés
 - elhelyezés – infrastruktúra (katonai műszaki infrastruktúra)
 - katonai egészségügy
 - geoinformációs támogatás
 - térképészet
 - katonaföldrajz
 - meteorológia
7. Hadtörténet – hadművészet története
8. Védelmi (katonai) igazgatás – hadijog
- hadijog
 - jogállás
 - katonai büntetőjog
 - katonai jogalkalmazás
 - nemzetközi hadijog
 - nemzetközi szerződések, egyezmények jogi háttere
9. Humánpolitika – személyügy
- humánerőforrás-fejlesztés
 - humánerőforrás-gazdálkodás
 - humán szolgáltatások
10. Katonai képzés – kiképzés – felkészítés
11. Katonai szociológia, pszichológia, pedagógia

Természetesen minden főcsoport nagyon fontos része a két kutatott diszciplínának, de a tervezett szócikkek főcsoportokra történő elosztását nem egyenlő arányban, hanem súlyozottan javasoltuk meghatározni. Ennek indokát abban láttuk, hogy például a hadtudomány műveleti, műveleti támogató és műveleti kiszolgáló-támogató területei maguk is több szakterületre oszlanak, amelyek ismeretanyagukat, így szócikkeik számát tekintve sem „kisebbek”, mint a 8–11. főcsoportok (szakterületek). Ahhoz, hogy a műveleti, műveleti támogató és műveleti kiszolgáló támogató területei főcsoport szakterületei a többi szakterülethez hasonló mélységben jelenjenek meg a lexikonban, legalább 3–4-szeres címszó számot javasoltunk elfogadni. Azért

kellett ezt egzakt módon meghatározni, mert ellenkező esetben például a humánpolitika és személyügy címszó száma 5–6-szorosa lett volna a tüzér, repülő vagy logisztika címszavainak. Ezt elkerülendő az alábbi (1. táblázat) mennyiségeket határoztuk meg az egyes főcsoportok részére.

1. táblázat.

A Hadtudományi lexikon új kötete főcsoportonkénti súlyozott címszó mennyiségei

(Szerkesztette: Gőcze István)

Fsz.	Főcsoport	Súlyozási érték	Címszó (db)	Összes „n”
1.	Hadtudomány általános elmélete	1	190	262 000
2.	Katonai biztonság	1,32	250	345 000
3.	Hadművészet	1,42	270	372 600
4.	A hadtudomány műveleti területei (katonai műveletek)	4	760	1 048 800
5.	A hadtudomány műveleti támogató területei	4	760	1 048 800
6.	A hadtudomány műveleti kiszolgáló támogató területei	4	760	1 048 800
7.	Hadtörténet – hadművészet története	1,5	~290	400 200
8.	Védelmi (katonai) igazgatás – hadijog	1	190	262 200
9.	Humánpolitika – személyügy	0,75	~150	207 000
10.	Katonai képzés – kiképzés – felkészítés	1	190	262 200
11.	Katonai szociológia, pszichológia, pedagógia	1	190	262 200
12.	Összesen	–	4000	5 520 000

Számvetési alap

Összesen: 4000 címszó

4000 címszó esetén → 1 szorzó = ~190 darab címszó

1 szócikk = 1380 n

További alapfeladat volt a kötet magalkotása időszámvetésének elkészítése. Itt is két fundamentális mérföldkő volt, amely közé be kellett terveznünk a legfontosabb feladatokat, illetve azok határidejét. Az első mérföldkő a projekt kezdési időpontja, illetve a főcsoportok kialakításának határideje (2016. 09. 30.). A másik időpont a projekt zárásának, kvázi a lektorált és a szerkesztőbizottság által jóváhagyott kézirat elkészítése (2018. 09. 30.).

A fentiekben bemutatott eljárásokat, módszereket, továbbá a kapott eredményeket a szerkesztőbizottság megtárgyalta azokat elfogatta, továbbá az MTA Hadtudományi Bizottsága is támogatta.

A közreműködők

FŐSZERKESZTŐ (KUTATÁSVEZETŐ):

Krajnc Zoltán

SZERKESZTŐK:

Forgács Balázs

Gőcze István

Szabó József h.c.

Szabó Miklós h.c.

SAKMAI VEZETŐ:

Padányi József

SAKTERÜLETEK – SZAKSZERKESZTŐK – SZERZŐK:

HADMŰVÉSZET

Krajnc Zoltán (szakszerkesztő, szerző)

HADTÖRTÉNET – HADMŰVÉSZET TÖRTÉNETE

Csikány Tamás (szakszerkesztő)

Négyesi Lajos (szerző)

Szabó Miklós (szerző)

HADTUDOMÁNY ELMÉLETE

Forgács Balázs (szerző)

Gőcze István (szerző)

Holecz József (szerző)

Szendy István (szakszerkesztő, szerző)

HUMÁNPOLITIKA, SZEMÉLYÜGY

Ináncsi Andrea (szerző)

Jobbágy Zoltán (szakszerkesztő)

Mészáros Judit (szerző)

Papp Tibor (szerző)

Stummer Judit (szerző)

KATONAI BIZTONSÁG

Kaiser Ferenc (szerző)

Mező András (szerző)

Molnár Anna Éva (szerző)

Szenes Zoltán (szakszerkesztő, szerző)

KATONAI KIKÉPZÉS, FELKÉSZÍTÉS

Cserjési Ferenc (szerző)

Dikács Csaba (szerző)

Magyar István (szerző)

Vörös Miklós (szakszerkesztő)

Vukics Ferenc (szerző)

*KATONASZOCIOLÓGIA, -PSZICHOLÓGIA
ÉS -PEDAGÓGIA*

Bolgár Judit (szerző)

Harai Dénes (szakszerkesztő, szerző)

Krizbai János (szerző)

Szelei Ildikó (szerző)

Ujházi Lóránd (szerző)

MŰVELETI KISZOLGÁLÓ TÁMOGATÓ TERÜLET

Bodoróczi János (szerző)

Gyarmati József (szerző)

Hajdú Ferenc (szerző)

Horváth Attila (szakszerkesztő, szerző)

Kállai Attila (szerző)

Kavas László (szerző)

Kopcsó István (szerző)

Labancz Sándor (szerző)

MH Logisztikai Központ (szerzői csoport)

Nyitrai Mihály (szerző)

Óvári Gyula (szerző)

Pap Andrea (szerző)

Pohl Árpád (szakszerkesztő, szerző)

Sebők István (szerző)

Siposné Kecskeméthy Klára (szerző)

Sótér Andrea (szerző)

Svéd László (szerző)

Szászi Gábor (szerző)

Szilvássy László (szerző)

Taksás Balázs (szerző)

Tamás András (szerző)

Vég Róbert László (szerző)

Vekerdi Zoltán (szerző)

Venekei József (szerző)

MŰVELETI TÁMOGATÓ TERÜLET

Berek Tamás (szerző)
 Boldizsár Gábor (szerző)
 Csengeri János (szerző)
 Haig Zsolt (szerző)
 Holndonner Hermann (szakszerk., szerző)
 Kovács László (szerző)
 Kovács Zoltán (szerző)
 Magyar Gergely (szerző)
 Négyesi Imre (szerző)
 Szabó Tibor (szerző)
 Ványa László (szerző)

MŰVELETI TERÜLET

Czuprák Ottó (szerző)
 Csengeri János (szerző)
 Téglási József (szakszerkesztő, szerző)

VÉDELMI IGAZGATÁS – HADIJOG

Besenyő János (szerző)
 Földesi Ferenc (szerző)
 Hülvety Lajos (szakszerkesztő, szerző)
 Lattmann Tamás (szerző)

SZERKESZTŐSÉGI TITKÁRSÁG

Demeter Attila
 Mészáros Judit

A nyomtatott és az elektronikus kiadványról

A lexikon nyomtatott változata igen impozáns, hiszen a remélt minőségi tartalom túl, megjelenése is tiszteletet parancsol. A több mint 2 kg-os könyv a borítóján a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar színeit és jelmondatát viseli. Tördelése, szerkesztése átlátható és letisztult formát követ. Persze amíg ide eljutottunk számos akadályt kellett leküzdeni. A projekt összeállítása, a szerzői-szerkesztői-lektori gárda kiválasztása, egyben tartása, motiválása, az átfedések kiküszöbölése és végül, de nem utolsó sorban a szakmai viták levezénylése nem adott pihenőt a közreműködőknek. Ennek fényében talán elfogadható, hogy elfogultak vagyunk.

A Hadtudományi lexikon új kötetének elektronikus változata ingyenesen hozzáférhető és letölthető az NKE Közszolgálati Tudásportálon (<https://tudasportal.uni-nke.hu/tudastar-reszletek?id=123456789/14688>).

Befejezés

A szerkesztőbizottság, valamint a lexikon megalkotására összeállt konzorciumi tagok nem tekintik befejezettnak a munkát. Úgy ítéljük meg, hogy a hadtudomány folyamatos fejlődése, a hadviselés változó természete megköveteli a szünet nélküli fejlesztést és az időszakonként felülvizsgálatot.

Hiszünk benne, hogy a Hadtudományi lexikon új kötete – esetleges hiányosságai ellenére is – hasznos segítője lesz a hadtudomány művelőinek, továbbá értékes információkat nyújt azoknak is, akik e tudományág iránt érdeklődnek.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Munk Sándor: Hadtudományi kutatók és kutatási területeik. 1. rész: A hadtudomány részterületeinek empirikus vizsgálata. *Hadtudomány*, 2015. 1–2. szám, pp. 4–16.
- Gőcze István: A hadtudomány részterületeinek empirikus vizsgálata. 2. rész: A mértékadó hadtudományi folyóiratok elemzése és értékelése. *Hadtudomány*, 2015. 3–4. szám, pp. 21–35.
- Gőcze István: A hadtudomány részterületeinek empirikus vizsgálata. 3. rész: A hadtudományi (tudományos) szervezetek elemzése és értékelése. *Hadtudomány*, 2017. 1–2. szám, pp. 3–31.
- Hadtudományi Lexikon. A–Zs. Szerk. Szabó József. I–II. Budapest, Magyar Hadtudományi Társaság, 1995.